

Izhaja vsak pelek.

Uredništvo in
upravnništvo:
Kopitarjeva ulica št. 6.

NAŠA MOČ

Naročnina znaša:

celoletna . . . K 4—
pololetna . . . „ 2—
četrtletna . . . „ 1—
Posamezna št. „ 0*10

GLASILO SLOVENSKEGA DELAVSTVA.

Stev. 24.

V Ljubljani, dne 15. maja 1914.

Leto IX.

Notranjski volilci!

V kratkem imate voliti novega državnega poslanca namesto blagopokojnega dr. Zitnika.

Vsled soglasnega sklepa zaupnikov S. L. S. v volilnem okraju je kandidat naše stranke gosp.

DR. LOVRO POGAČNIK,

deželni tajnik v Ljubljani.

Zavedni Notranjci! Boja in zmagajeni, poznate svojo strankarsko dolžnost.

Vsi na volišče za kandidata Slov. ljudske stranke!

Z Bogom za ljudstvo.

V Ljubljani, meseca maja 1914.

Za izvršilni odbor S. L. S.:

Dr. Ivan Šusteršič,
načelnik stranke.

Rumene zgage

sovraži priprosto ljudstvo ter se je izogibljivi, je bilo geslo liberalcev tako dolgo kot so imeli volilno pravico v razne zastope le tisti, ki so plačevali gotovo vsoto direktnih davkov. Od starih Rimljanov so podedovali to geslo, kateri so priprosto ljudstvo imeli za brezpravno ter so ga zaničevali. Od kar pa je dobila misel, da imajo vsi odrasli tudi pravico soodločevati v javnih zadevah, na moči ter se je za državni zbor upeljala občna volilna pravica in se v nekaterih kronovinah celo dela na to, da se določi volilna dolžnost, od tiste dobe so začeli liberalni podjetniki misliti na svoje delavce. Ne sicer iz pravicoljubaj, tudi ne iz ljubezni, ampak iz čisto sebičnega razloga: skrb za prevlado jih je gnala. Če je glas slehernega delavca iste vrednosti kot glas milijonarjev, potem bodo odločevali v postavitvah delavski sloji. To pa ne sme biti. Da bi bila bodočnost delavcev, bodisi socialdemokratskih, bodisi krščanskih, se jim je zdelo prenevarno. Bojijo se, da bi morali malo mošnje odpreti in dati delavcem vsaj toliko, da lahko človeku primerno živijo. Zato so si začeli iskati zaveznikov, ki bi jim naj pomagali ohraniti politično nadvlado in s tem tudi gospodarsko premoč. Kje iskati zaveznikov? Med kmeti in obrtniki je nemogoče, ker njih težnje gredo več ali manj v drugo smer. Med uradniki in učitelji? Da! To je lahka stvar, saj je itak cel avstrijski birokracij liberalen. Na-

vzlic temu so še kapitalisti prešibki, čeravno imamo že skoraj na vsakem voglu po dva uradnika: šefa in njegovega namestnika za slučaj, da so se namislili šef v toplice ali na dopust v kako drago letovišče.

Vsi ti razlogi silijo liberalne kapitaliste, da si iščejo volilcev tudi med delavstvom, ker če nižji sloji z delavci vred skupaj potegnemo pri volitvah, je vsa liberalna moč pri kraju. Nametati bo treba torej delavstvu peska v oči, da bo potem sledilo liberalnim voditeljem v volilne boje, jim izrgalo kostanj iz ognja in jim branilo politično in s politično tudi gospodarsko premoč. Kot pesek so dobre razne narodne fraze, dobre tudi fraze o višji kulturi, dobre tudi o rdeči internacionali, dobre tudi o reakcionarnem klerikalizmu. Vse je dobro, da je le zagotovljen uspeh. Liberalci gre celo v cerkev, če mu to ne se v političnem in gospodarskem oziru.

Najprej so začeli podjetniki na Francoskem, sledili so jim oni iz Nemčije, za njim so pricapljali avstrijski. Začeli so snovati svoje delavske organizacije, jih podpirati, delavstvu v teh organizacijah nuditi raznih ugodnosti na škodo drugače organiziranih. Vsa ta nečedna sredstva rabijo, da bi prišli le do svojega cilja. Ko imajo pa moč v rokah, potem pa gorje delavcu. Stroj si in bodi. O kaki pravici ni govora. Delavec, ki pri podjetniku milosti išče, naj ve, da kapitalizem ne pozna ne milosti, ne usmiljenja. Razočaranje je navadno veliko, a vse vkup ne pomaga. Prepozno je. Kar je podjetnik prej dal na podporah rumenim delavskim organizacijam, za to vse se sedaj bogato oškoduje. Seveda podjetnik še navadno ne gre med delavstvo sam agitirat. Porabi za to ali svoje uradnike ali pa druge uradnike ali pa učitelje.

Zato pa tudi krščanske organizacije in socialni demokrati kot stranka povsod odklanjajo zvezo z delavci, ki v rumenih organizacijah organizirani. Drugi nemški delavski kongres leta 1907 v Berlinu je sklenil naslednjo resolucijo: »Drugi nemški delavski kongres se izjavi v vso odločnostjo kot zastopnik krščansko - narodnega delavskega gibanja proti takozvanim rumenim strokovnim organizacijam, ki navadno v korist podjetnikov ustanovljene in od istih odvisne. Te organizacije morejo mesto gospodarskih koristi in političnih prostosti le odvisnost, mesto ugotovljenja delavskih pravic kvečjemu milost nuditi in mesto vzgoje delavstva k stanovski samozavesti,

k samostojnosti in samopomoči postanejo rumene organizacije brezorožne in zato slepoudane pomožne čete podjetnikov.

Te rumene organizacije vseh vrst je torej smatrati kot skažene ustanove, ki idielne in gmotne koristi delavstva občutno škodijo. Udeleženci kongresa so prepričani, da rumene organizacije zaradi svojih reakcionarnih stremljenj nikakor ne morejo narodnim interesom nemške domovine koristiti. Le značajni, k samostojnemu mišljenju vzgoje, domoljubno misleči delavci morejo kot državljani sodobnim zahtevam ljudskega blagra zadostovati.

Kongres torej opominja in opozarja včlanjene organizacije, gibanje takozvanih rumenih organizacij strogo zasledovati in predvsem njih daljnji napredek v utrditvi in razširjenjem krščansko-narodnega delavskega gibanja zaježiti.

Ravnatoko odločno se je decembra 1. l. izjavil tretji nemški delavski kongres, na katerem je bilo zastopanih poldrug milijon krščanskih delavcev, proti rumenim organizacijam:

»Rumena stremljenja moramo odločno odkloniti, ker socialni čut odgovornosti izpodkopavajo in so ognjišče za družabno življenje skrajno kvarljivega egoizma. S tem ogrozijo obenem z osebno častjo posameznika in družabne npravnosti tudi trajen narodni razvoj na znotraj in zunaj.«

Odkod to odklonilno stališče? Retzbach, znan nemški sociolog, nam pove: Rumene organizacije na političnem in verskem polju niso nevtralne, ampak se gibljejo po liberalnih potih.

Ali je to potrebno?

»Prometna zveza« je priredila zadnjo nedeljo poučno zborovanje svojih zvestih. Kakor se sliši od zanesljivih prič, je bilo jedro vseh govorov samo hujskanje in obrekovanje proti Jugoslovanski Strokovni Zvezi in njenim sodelavcem. Previdno je bil shod sklican po § 2 samo za člane, ker drugače bi se znalo prigoditi, da bi zborovanje posetili možje, ki bi zapeljanim odprli oči, da bi sprevideli, v kakem položaju se resnično nahajajo. Razumljivo je, da je bil povabljen tudi govornik od centrale, prišel pa ni obljubljeni g. Teifer sam, ampak poslal je drugega govornika, da mu reši ogroženi predsedniški stolček. Kaj imajo slovenski železničarji od njegovega nemškega agitačnega govora, o tem naj razmišljajo

Jetnik sredi morja.

Angleški A. Graf; slovenski dr. J. K.

Sredi avgusta 1879 je bil silen vihar v angleškem kanalu; morje je bilo tako divje in plima tako visoka, da je v Dovru po več ulicah stala voda dva do tri čevlje visoko. Nekaj dni pred viharjem me je Zapadna reševalna družba najela, da bi pomagal pri dviganju ladje, ki se je potopila krog dvanajst milj od Dovra. Nemirna voda je bila vzrok, da se je za nekaj časa vsako potapljanje ustavilo in moji gospodarji so mi naročili, naj grem z ladjo Herold iz Dovra na pomoč neki ladji, ki je bila v nevarnosti.

Preden smo bili kaj časa v Kanalu, smo videli, da je butila blizu Folkenstona neka ladja ob neko barko, ki se je tako bilno poškodovala, da se je na sredi prelomila in brž potopila. Na barki je bila sol in prazni petrolejski sodi; čim se je izgubila v valovih, so prišli sodi na površje, plavajoč po morju krog nas. Mi smo se trudili, kar je bilo mogoče, da bi rešili osebo, toda mogli smo rešiti samo enega fanta, ki smo ga opazili, da plava na sodu blizu kraja, kjer se je zgodila nesreča.

Ladja je bila Idevild, last Navigation and Transportation družbe, obložena z jeklom. Tudi ona je bila znatno poškodovana. Kapitan je sklenil poiz-

kusiti, ali bi se moglo priti v Foldstone, toda njegov poizkus je bil prazen, ker je voda drla v ladjo v velikih curkih. Ko smo videli nevarnost, smo priklopili ladjo svoji in jo popeljali v Dover Harbour.

Potopljena barka, ameriška, z imenom Delson, je padla krog 14 milj zapadno od Folkestonea, in ko je vihar ponehal, nekako dva dni pozneje, sem dobil naročilo, naj odstranim jambore pri nji, da ne bi druge ladje, ki bi prišle z njimi v dotiko, kaj trpele.

Rekli so mi, da je precej dragih kamnov in denarja v predalu v kapitanovi kabini in sklenil sem, da hočem dobiti te vrednote, ko opravi svoj drugi posel.

Z jambori se nisem dolgo pečal; trije streli dinamita so zadostovali, da so padle. Brž, ko sem to dovršil, sem začel iskati zaželjeno kabino. Hitro sem jo našel in tudi predal, v katerem so imele biti spravljene dragocenosti. Ključavnica je bila zaprta in vrnil sem se na krov iskat kaj železa, da bi jo ulomil. Našel sem, kar sem potreboval. Precej časa sem potreboval, da sem odprl predal in v njem sem našel več papirnatega denarja, uro in verižico, več prstanov in nekaj biserov. Spravil sem to v enega svojih velikih žepov in potem sem se obrnil proti vratom kabine.

Začudil sem se, da od vrat ni nobene svetlobe, dasi se je, ko sem vprvih vstopil, odprtina razločno videla. Gotovo sem bil tako zaverovan v svoj posel, da nisem opazil izpremembe. Kabina je bila zdaj v popolni temi in spoznal sem, da bo treba pri poti nazaj precej skrbni, da se odstranijo ovire. Zavil sem zračno cev in vrv krog roke in poiskal pot treh stopnic, ki so vodile gori k vratom. Lahko sem jih našel, toda ko sem poizkusil odriniti vrata, sem videl v svoje iznenadenje, da jih ne morem odmakniti niti za palec. Povedati moram, da je mogoče potapljavcu delati na tem kraju kanala le nekako štiri ali pet ur, ko je lahna plima. Druge čase so tokovi tako močni, da je potapljanje sila nevarno in z uspehom pravzaprav nemogoče. Ko sem vstopil v kabino, je bil tok tako, da so bila vrata v kabino odprta. Opravek s kapitanovimi umetnostmi me je tako zadržal, da nisem pazil na čas. Medtem je prišel tok od nasprotne strani in ga s silovito silo potisnil ob vrata in jih zaprl.

Strah me je obšel in mislil sem si, da bom zelo srečen, če bom še kdaj zopet videl blaženo luč belega dne. Jasnino je bilo, da moram kaj začeti in zato sem najprej potipal, kje je odprtina, ki gresta skoz njo cev in moja vrv med vrati in podbojem. Nazadnje jih najdem na vrhu vrat in k sreči je bila vrv,

sami. Značaj duha, sedaj v »Prometni zvezi« vladajočega, je dovolj jasno izražen v dejstvu, da na shod ni bil povabljen nobeden naših državnih ali deželnih poslancev, ki bi zbranim povedal, da si z nad vse žaljivimi napadi na domačo in slovensko železničarsko organizacijo ne bodo pridobili njih simpatij in zagovornišva, naj se, ako se ne spametujejo, obračajo v vseh potrebah in zadevah le na priljubljeni jim »nemški centrum«. Vsak naj obira sad s tistega drevesa, katerega s svojimi prispevki neguje.

Nam se zahrbtno predbaciva, da z neodkritimi nameni rujemo proti »Prometni zvezi«, da hčemo razušiti »najboljšo« železničarsko organizacijo itd., strah pred nami sega že tako daleč, da se posega po osebah. In v čem obstoja naše delo? Nič v drugem kakor da poučimo ljudi na podlagi obojestranskih pravil in doživelih zgledov, kako je pri nas in kako je tam ter prepuščamo presojo vsakemu samemu, da se odloči po svoji pameti, ker smatramo železničarje za zrele možje, katerim ni treba prepričanja z zavitim obrekovanjem družih v glavo vtepati. Mislimo, da nam radi tega ni treba predbacivati neodkritosti, razsoden človek bo priznal, da imajo prav in od tod tudi naši veseli uspehi. Uverjeni smo, da, ko bi nedeljski § 2-shod storil isto, bi slovenskim železničarjem storil veliko uslugo, tako pa jim je utisnil pečat, ki zna marsikoga še občutno skleti. S tem končamo vsako polemiko z ljudmi, s katerimi se stvarno in pametno govoriti ne da. Smatramo za potrebnejše, da vsa naša skrb in delo posvetimo prosveti med slovenskimi železničarji. Komur pa je na tem, da trmoglavo silil med judoliberalne nemške supernacionalce, svobodno mu, naj pa ne govori zoper Wieserje in druge take stebre mostu od Celovca do Adrije.

× × ×

Skupina Zidani most »Prometne zveze« se je razšla. Vodstvo Jugoslovanske Strokovne Zveze je sklicalo raztresene ude preteklo nedeljo zjutraj ob pol 9. uri na shod v Laškem trgu, da jih združi pod svojo zastavo. Po povsem stvarnem pojasnilu položaja in pravil Jugoslovanske Strokovne Zveze po njenem podpredsedniku gospodu Moškercu so se zborovalci enoglasno in z navdušenjem izrazili za vstop. Ker so člani raztreseni od Laškega trga do Zidanega mostu in do Sevnice, so se ustanovile tudi plačilnice, in sicer za

ki sem bil privezan nanjo, blizu tečajev in je s tem nekoliko več zadržavala vrata, kakor bi bilo v kakem drugem slučaju ter je s tem varovala mojo cev. Če bi bilo drugače, bi bila cev tako stisnjena, da bi zrak sploh ne mogel skozi, in vsled tega bi bil brž zadušen. Toda vrv je le malo rešila cev in za minuto ali dve sem že čutil silno težavo pri dihanju, znamenje, da se bliža smrt, če se hitro ne rešim.

Za trenotek nisem vedel, česa naj se najprej lotim. Samo to sem predobro vedel, da če se ne bom mogel rešiti svoje podmorske ječe, ne bom dolgo ostal pri zavesti. Pač sem bil prepričan, da bodo na vrhu kmalu prišli do sklepa, da je nekaj narobe, če ne bom dal znamenja, naj me dvignejo na površje. Toda nisem si mogel misliti, kaj bi mogli najti, da me rešijo; ker je bila vrv stisnjena, nisem mogel dati nobenega znamenja in nič razložiti, kako je z menoj. Na barki »John - Bule« zgoraj ni bilo nobenega drugega potapljavca in nemogoče je bilo poslati v Aver po pomoč, tudi ko bi bil čas za to.

Na vsak način se ni smelo izgubiti nič časa, ker je zrak v moji čeladi vedno bolj pojemal. Po stopnicah sem šel iskat takega orodja, da bi z njim odprl duri. Če bi jih mogel odpreti le za palec, bi skoraj gotovo že mogel dati znamenje in obenem, ker bi bila cev bolj prosta, dobiti več zraka.

Laški trg, za Rimske toplice in za Zidan most posebej in za vse skupaj južnoštajerske okrožje železničarskega odseka J. S. Z. Imena voditeljev, ki so si jih člani zbrali, nam jamčijo, da ne obsejemo samo pri ustanovitvi, ampak da bodo posamezne plačilnice ne samo se razširjevale, ampak v prid članov tudi uspešno delovale. Gospod državni in deželni poslanec dr. Benkovič, ki se žalibog zadržan ni mogel osebno udeležiti shoda, je istemu poslal prijazno pismo, v katerem pritrjuje, da je za slovenske železničarje pač najpametnejše, če vstopijo v Jugoslovansko Strokovno Zvezo, katera jim po posebnem poslovniku jamči v strokovnih vprašanjih popolno samostojnost. Pozdravljamo naše nove člane prisrčno in jim kličemo: Le pogumno naprej!

Slovenski železničar.

(Ponatis brez dovoljenja prepovedan. Vse pravice pridržane.)

Mizerija pri prožnih delavcih. Ako se dandanes govori o sužnjih, tedaj se zamislimo vselej nazaj v davno minule čase, ali pa tja doli proti jugu med nekultivirane narode. V naravi človeški je že tako, da vidi človek poprej zajca v sosedovem logu kakor pa kozla v lastnem zelniku. Ko pa bi se ozrli okrog sebe pozorno, videli bi, da imamo prav med nami samimi dosti sužnjevin in to so naši tovariši prožni delavci. Reklo se nam bo mogoče: Kako pa to, saj se je za delavce zadnja leta pri železnih precej na boljše izpremenilo, ali niso bili tudi prožni delavci vseh razdeljenih dobrot deležni? Pritrdimo, res se je marsikaj zboljšalo, plačilne razmere so ugodnejše, dasiravno še približno ne zadostne, uvedel se je provizijski sklad kot starostna oskrba, podelile so se jim legitimacije za znižane vozne in odločili so se stalno zaposlenim malenkostni dopusti. Ali kakor je pri nas že navada, da kar desnica dá, hitro levica zopet pograbi, tako je tudi tukaj. Z udobnostmi vred se je delavcem naložilo več dela in trpljenja. Oglejmo si enkrat življenje prožnega delavca pri luči usmiljenja, posvetimo v njegovo usodo in razkrijmo jo širnemu svetu, ki je še vedno istega napačnega naziranja, da, kdor je železniški kruh, je najsrečnejši, zavidanja vreden človek.

Prožni delavec je izpostavljen na milost in nemilost gospodov prožnih mojstrov, med katerimi se žalibog še vedno nahaja veliko število takih, ki so mnenja, da se človek šele pri njihovi kategoriji začne. Veliko jih je med nami še brezobzirnih Nemcev, večinoma njih so pa zagrizeni socialni demokrati in kot taki že po svojih programih ne morejo biti neoporečno pravični. Naš slovenski delavec je priznana potrpežljiv in če je povrh še pravega krščanskega mišljenja, je tudi ponižen sluga kakor ovca. Lepe so te lastnosti, hvale vredne so, a v nasprotniku rode in jačijo pogum do zatiranja.

Delo prožnega delavca ni samo le težavno, ampak je tudi nevarno. Pomislimo le, da mora mož, ki imej vse svoje misli zbrane pri delu, paziti tudi na svoje življenje in nevarnosti, ki mu prete vsled vozečih vlakov. Torej delaj telesno težko, duševno pa misli vsaj na dve strani ali pa še celo na tvoj oddaljeni dom in tvojo družino, v kateri

vlada morda občutno pomanjkanje ali celo kaka bolezen. Slučaji, da so bili prožni delavci pri delu zasačeni, poškodovani ali celo usmrčeni od vlakov, niso redki in vsemu temu v nasprotju se naša zakonodaja še ni povzpela do tega, da bi uvrstila prožno delo v kategorijo »nevarnih poslov«, da se ne bi zamerila kapitalističnim upravam in nezgodni zavarovalnici. Obrtnik je podvržen obrtnemu nadzorstvu, ki mu natančno predpisuje vse varnostne odredbe, na železnico pa, koder bi bili taki organi najbolj potrebni, oni nimajo pristopa.

Prožno delo se ne more osredotočiti na omejen kraj, ker proge tečejo v ozkem pasu iz kraja v kraj. Prožnim mojstrom so posamič dodeljeni več kilometrov dolgi odlomki. Delo mora biti opravljeno tu in tam in tako pride, da morajo ubogi delavci zjutraj po več kilometrov daleč hoditi na delo in zvečer izmučeni zopet isto pot nazaj domu. Ta čas delavcu ni nikjer v dobro zaračunjen in tudi vpraša se ga ne, kako daleč ima do domovanja. Sem pa tja se pa samovoljnosti gospodov prožnih mojstrov prakticira še navada, da se dela vsaj točno do predpisane ure, če ne celo čez in potem, ko bi moral biti delavec že prost, se šele pospravlja orodje itd., da celo s prožnim vozom se še prevaža po delopustu in v temi, ne da bi se veliki gospodje le količkaj zavedli, v kako nevarnost s tem spravljajo delavce vrhutega, da so itak že ob njih prost čas okradeni.

V naših krajih in morda tudi drugod se kaj rado pripeti, da začne v zgodnih predpoldanskih urah deževati, da ni mogoče z delom nadaljevati. V takem slučaju se delavci pošljejo kratkomalo zopet domu in dasiravno so napravili dolgo pot tja in nazaj, se jim navadno dnevnina črta. Siromak ne zasluži nič. Če se pa dela naprej, pa je revež navadno do kože premočen, a njega ni, ki bi vprašal je-li to zdravo.

Da prožni delavec porabi veliko na obleko in obutev, je samoumevno, odškodnine pa nima nobene za to. Gospodje prožni mojstri, ki stopajo pri svojih obhodih po ugajeni stezi in to najrajši samo le o lepem vremenu, vlečejo obutveni pavšal in če so z neprijetnim izkoriščanjem delavskih moči kaj normiranega kredita prihranili, vrhutega še remuneracije.

Progovzdrževalna služba stane železnice veliko denarja — mi ne mislimo tukaj tudi materijal, ne — mi govorimo samo o osebju. Pa zakaj? Noben oddelek ne zaposluje primerno toliko akademikov, kakor ravno ta; nepotrebnih inženirjev, ki napredujejo v najkrajšem času do nadzornikov in višje, kar mrgoli; ker pa ti gospodje dela niso vajeni, je treba še veliko pomožnega osebja. Posledica temu je, da se mora nekje drugod kaj prihraniti in za to so najboljši prožni delavci, ki naj garajo na pol zastonj. Nismo še slišali, da bi bili delavci kdaj deležni kakih remuneracij, pač pa iste okoli novega leta sekcijским načelnikom in njim dodeljenim inženirjem dežujejo v oblikah tisočakov in stotakov.

Prožni delavci so zapisani po svojih prožnih mojstrih večinoma socialni demokrati in ravno iz tega izvira največ gorja nad nje, ker ta organizacija je preveč udinjana železniškim upravam in ne bo ganila nikoli prsta za zboljšanje položaja. Obenem, ko Jugoslovansko Strokovna Zveza ustanavlja železničarski odsek, si stavi sama nujno nalogo, se za ta sloj železničarjev posebno zanimati, da se vladajoče neznosne razmere zboljšajo. Po razmerju števila včlanjenih prožnih delavcev se bo storilo, kar se storiti da, pristopaje torej v J. S. Z.!

Prijatelju Jakatu Milavcu. Ti si se vrgel v najhujši boj proti J. S. Z. Ne vem, kakšna muha te je pičila, da si se tako zavzel za tisto Prometno Zvezo, ki ji zdaj nasprotuje vsa nemško-krščansko-socialna delavska in politična organizacija. Vidiš, Jaka, od tebe ni prav, da kričiš, češ da je J. S. Z. spaka in druge take izraze. Ravno ti bi moral po svoji preteklosti prvi biti, ki bi moral stopiti na plan in slovenske krščanske železničarje nagovarjati, da zapuste tisto Prometno Zvezo, ki nima v svojem načelstvu nobenega Slovenca. Ljubi moj Jaka, ali si že pozabil, kako si se pred leti zavzemal z vso odločnostjo za to, da bi se ustanovilo splošno slovensko katoliško delavsko društvo za vse delavce, tudi za železničarje? Drugi pametnejši kot jaz so te prepričali, ker meni je bila ta misel že takrat silno všeč! Zdej pa drugo v J. S. Z. združeno delavstvo zaničuješ in smešiš. Takrat se tvoji volji ni moglo ustreči, zdaj, ko smo pa ustanovili društvo, kjer vsak slovenski katoliški delavec in delavka lahko tudi svoje stanovske koristi zastopa, ti pa zopet ni prav. Jaka, ti praviš, da je J. S. Z. mešanica in da za železničarje ni primerna. Mi pa pravimo, da ti, prijatelj Jaka, pravil J. S. Z. še prečital nisi, ker če bi jih bil, bi moral znati, da imajo železničarji, člani J. S. Z., svoj strokovni odsek v Zvezi, v katerem popolnoma samostojno lahko svoje koristi zastopajo. Jaka, to vse dobro premisli, pretuhtaj, ne bodi trmast in sam kmalu pristopi J. S. Z., kar moraš kot zaveden slovenski katoliški železničar edino storiti. Pričakujem, da kmalu prideš v pisarno J. S. Z. v ljubljanskem Ljudskem Domu in podpišeš pristopnico J. S. Z. Naš uradnik g. Peterca, ki uraduje od 9. do 12. ure dopoldne in od 3. do 7. ure zvečer, te bo z vso ljubeznjivostjo sprejel, načelstvo J. S. Z. pa tudi, najbolj pa pisec teh le vrstic, ki dela zdaj le to, kar si ti, prijatelj Jaka, pred več kot desetimi leti hotel imeti. k.

Socialno-zavarovalni odsek.

Dunaj, 8. maja.

Časopisi so prinesli pred dobrim tednom novico, da maja ne bo socialno-zavarovalni odsek nič zboroval. Po zakonu se samo takrat ne sme zbrati, ko zboruje kak deželni zbor, med delegacijami pa pač. Toda plenarni odsek ne more do dela, dokler se prej v pododseku ne rešijo nekatera kočljiva vprašanja. Ta ozir. ožja sedmorica njegova ima pa teden za tednom, navadno dolge in utrudljive seje, prihodnji teden zavoljo raznih osebnih ovir šele od četrtega dalje.

Plenarni odsek je po večjem rešil že vse splošne določbe, bolniško in nezgodno zavarovanje, nadzorstvo in kazenske določbe; samo 96 paragrafov izmed 362 o starostnem zavarovanju mu še ostane. Zadeval je pa ob hude težave. Najprej je šlo za posebne določbe za Galicijo in Bukovino, kjer se celotno zavarovanje za z d a j še ne uvede. Ko

so mi zdaj popolnoma zapirali pot. Vrnili sem se v kabino po drog, ki mi je bil tako neprecenljivo služil in z njegovo pomočjo sem is delal pot kolikor sem mogel. Ko sem bil že višje, sem čutil vso silo plime, ki je bila tako deroča, da nisem mogel vzdržati nog navzdol; zadela me je nova nevarnost, ko mi je bila glava nižja od nog in zopet sem bil v nevarnosti, da se ne zadušim. Zraka sem imel več nego sem ga potreboval in v glavi mi je zbijalo kakor parni stroj.

Prijel sem se, kar sem se mogel trdo za vrv, toda s takim trdom in s tako muko, da sem mislil, da mi odpadejo prsti od rok. Tu sem tako oslabil in mišice so bile tako utrujene, da se nisem mogel nobeno trenotje dalje držati. Temno se spominjam, da sem izpustil vrv, da me je gnalo sem in tja in da sem se počasi dvigal proti površju, ki sem ga potem dosegel z glavo navzdol.

Potlej se pa spominjam, da sem odprl svoje oči eno uro kasneje na krovu »John Ball« v Dover Harbour. Strašno me je bolela glava in skoraj cel teden sem čutil, da sem slab in da se mi vrtil v glavi. Če to izvem, ni imela moja strahovita izkušnja nobenih slabih posledic in za dva ali tri tedne kasneje sem se zopet lotil svojega nevarnega dela sredi valov.

je bilo to premagano, je šlo za jezikovno vprašanje. Tudi tu je bilo treba hudih bojev, da se je zagotovilo, da bo vsak dobil v svojem jeziku pravico pri zavarovalnih ustanovah, uradih in sodiščih (izvzemši bolniške blagajne in okrajne zastope, ki si samostojno določajo poslovni jezik).

Zdej so ostali pododseku še trije trdi orehi. Prvi: kdo naj imenuje vodilnega uradnika, blagajnika in knjigovodjo pri okrajnih zastopih? Največ upanja ima Hallerjev predlog, naj jih imenuje nezgodna zavarovalnica, toda tako, da je to imenovanje odvisno od potrdila deželnega predsednika oziroma namestnika. Drugi se tiče volitev v načelstvo nezgodnih zavarovalnic od strani delodajalcev. Zdej se različno voli; ponekod ima vsak delodajalec po en glas, drugod toliko glasov, za kolikor delavcev plačuje nezgodne prispevke, drugod je zopet ta pravica omejena, da ne sme imeti več nego 20 ali 30 ali 40 glasov. Za Češko gre tu v prvi vrsti. Tam imajo Nemci večino, ker voli vsak po številu delavstva, velika podjetja, n. pr. praška železarska družba in druge nadvladajo tisoče čeških podjetnikov. Radi bi, da bi se morebitna omejitev določila v zakonu, da ne bi smel nihče imeti nad 50 glasov. Nemci se temu s socialnodemokratično pomočjo za žive in mrtve upirajo.

Tretji gre za razdelitev železniške nezgodne zavarovalnice, ki je za vso državo ena. Uslužbenško zastopstvo (ena tretjina) v načelstvu je zdej vse v socialnodemokratičnih rokah. Načelstvo nase ne pozabi. Diete so velike; lani so šli člani načelstva na posvetovanje na Nemško, kar je snedlo nad 24.000 kron. Pa to ni glavno, nego to, da mora časih uslužbenec, da dobi svojo pravico iz vseh kotov države na Dunaj. Zato se predlaga, naj se osnuje več poslovnih uradov v državi, naj se torej zavarovalnica decentralizira.

Vse to se bo morda v pododseku rešilo prihodnji teden, potlej bo pa pač odmor, dokler bodo zborovali deželni zbori. Meseca junija se pa zbere zopet plenarni odsek v posvete o tem, kar mu je še ostalo.

Med brati in sestrami.

Velik ljudski tabor za staro pravdo koroških Slovencev se vrši pri S. V. Katarini nad Šmihelom pri Pliberku v nedeljo dne 17. majnika 1914 ob pol 2. uri popoldne. — Spored: 1. Otvoritev tabora in pozdrav načelnika političnega društva dr. Janko Brejca. 2. pozdrav domačega župana Jurija Rudolfa. 3. Pravi glas koroških Slovencev. Govori drž. in dež. poslanec Franc Grafenauer. 4. Stara pravda Koroških Slovencev. Govori državni in deželni poslanec profesor dr. Janez Ev. Krek. 5. Pozdrav drž. in dež. poslanca Miha Brenčiča v imenu slovenskih štajerskih kmetov. 6. Naše šole. Govori Miha Turk, posestnik in puškar v Resnici pri Borovljah. 7. Pozdrav slovenske koroške mladine. 8. Ven z volivno reformo! Govori msgr. Valentin Podgorc. 9. Prijatelji in sovražniki slovenskega kmeta. Govori državni in deželni poslanec Fr. Pišek. 10. Naše gospodarske pritožbe in zahteve. Govori domač kmečki govornik. 11. Solidarnost vseh slovenskih kmetov. Govori državni in deželni poslanec Fr. Demšar. 12. Uradi in uradništvo. Govori dr. B. Schaubach. 13. Zoper vmešavanje Antikrista v cerkvene zadeve. Govori mil. g. prošt Gregor Einspieler. 14. Jugoslovansko vprašanje. Govori državni in deželni poslanec, deželni odbornik v Gradcu, prof. dr. Karol Verstovšek. 15. Razni predlogi. — **Vsi Slovenci na tabor! Branimo svoje pravice!** Tabor naj bo odgovor našim nemškim izzivačem in tlačiteljem! Tabor se vrši pod milim nebom, v slučaju slabega vremena pa v obeh dvoranah gostilne pri Likebu in Šercarju v Šmihelu. — Koroški Slovenci priredimo po preteku pol stoletja zopet velik ljudski tabor. To bo shod, na katerega naj pridejo do zadnjega moža in mladeniča vsi, ki sta jim pri srcu bodočnost in usoda našega ljudstva. Velikanska udeležba na tem shodu naj dokaže nasprotnikom, vladi in celemu svetu, da koroški Slovenci nočemo umreti in da sami hočemo odločevati o naši usodi, o naši bodočnosti. — V Sinčivasi so govorili najhujši nasprotniki našega naroda v imenu koroških »slovenskih kmetov«. V Šmihelu pa se naj sliši pravi glas koroških Slovencev. V Sinčivasi so nastopali v imenu Slovencev nemški Krapfelderji, nemški mestni purgarji in nekaj zaslepljenih nemškutarjev. V Šmihelu pa bo manifestiralo za slovenske pravice slovensko ljudstvo: kmetje, delavci, naša mladina, slovenska inteligenca. — **Zato na tabor vse, kar je našega!**

Dve ali tri minute sem stikal za železom, ki sem z njim ulomil predal, pa nikjer ga nisem mogel najti. K sreči sem zadel s členki ob železni drog ki vodi do vrat, oprjel sem se ga z obema rokama, z eno nogo sem se oprl ob steno in sem ga izkušal odtrgati. Trud je bil tolik, zlasti ker sem komaj dihal, da sem se bal, da mi ne počni kaka žila, toda nazadnje se je spodnji del podrl in ni mi vzelo potem več nego eno trenotje, da sem vsega odtrgal. Toda bil sem tako zmučen, da za eno ali dve minuti nisem ničesar več mogel, dasi sem si bil popolnoma svest, da odlašanje vsako sekundo pomnožuje mojo nevarnost.

Nato sem pa poizkusil vtakniti drog med vrata in podboj in vporabljal ga kot dvigalo, se mi je polagoma posrečilo, da sem s silo nekoliko odprl vrata in nekaj osvobodil cev in vrv. Ko sta bili nekoliko manj stisnjeni, je malo več zraka moglo skozi, toda le sunkoma, čemur se ni bilo čuditi, če se pomisli, da je plima tiščala s hitrostjo 22 milj na uro. Čutnice so mi bile tu strašno napete in več nego enkrat sem bil blizu na tem, da se zadušim.

Tu poizkusim dati znamenje pazniku in odleglo mi je, ko najdem, da morem. Prvil sem za verigo, ki naj se priklopi vrvi in spusti doli, toda odgovor, ki sem ga dobil, se je glasil: »Pridite gori!« Jaz sem dal znak »nevar-

NADOMESTNA VOLITEV V KRANJSKI DEŽELNI ZBOR V OKRAJH TREBNJE — RADEČE — ŽUŽEMBERK — MOKRONOG — LITIJA — VIŽNJA GORA.

V ponedeljek so se zbrali v Ljubljani zaupniki S. L. S. iz zgoraj imenovanih okrajev, da postavijo kandidata za nadomestno deželnozbornost volitev po pokojnem poslancu F. Košaku. Zbralo se je veliko število zaupnikov. Izvrstno obiskanemu shodu zaupnikov je predsedoval načelnik stranke deželni glavar dr. Ivan Šusteršič, ki je v svojem nagovoru se spominjal pokojnega poslancu Košaku, slaveč njegovo vestnost, zvestobo in delavnost. Zaklical je v spomin F. Košaku: Čast njegovemu spominu! Zborovalci so s »Slava!« klici počastili spomin pokojnega poslancu. Nato je prišlo na vrsto vprašanje kandidature. Razvila se je debata, katere so se udeležili razni zaupniki. Zaključek debate je bil, da so zaupniki soglasno proglasili kandidaturu Orosi. Brica, župana v Litiji. Izid glasovanja so spremljali burni živio - klici in dolgotrajno ploskanje. Ob velikem navdušenju zborovalcev je načelnik stranke izjavil, da je trdno prepričan, da bo tudi izvrševalni odbor z istim navdušenjem pritril tej kandidaturi ter proglasil to kandidaturu župana Orosi. Brica za vso S. L. S. Nato je bil shod zaupnikov zaključen. S proglasitvijo kandidature župana Orosi. Brica so zaupniki počastili same sebe, ker so postavili za kandidata odličnega strankarja, ki je vedno za stranko stal sredi boja, se od pozitivnega dela in žrtve za stranko ni nikdar umikal in je premagal nasprotnika v eni najtrdnjših liberalnih trdnjav. Prepričani smo, da bo tudi zmaga za stranko tako častna, kakor je bil zanjo časten današnji shod zaupnikov. Navdušenje, ki je vladalo na shodu, je najboljši jamstvo za to.

200.000.

Slovensko krščansosocialno delavstvo se od svojega početka sem divi in raduje vsakemu napredku krščansosocialnih delavskih organizacij, ker ve, čim močnejše da so drugod, tem večjo zaslobo ima moralno in ono v njih. V zvezi z močjo krščansosocialnih delavskih organizacij v Nemčiji je tudi moč in napredek politične organizacije katoličanov, centrum, ta mogočna zgradba nepozabnega rajnega Windthorsta, ki ga ni podrl niti železni Bismarck, ki ga niso podrl tudi ne zvezani svobodomislenci, socialni demokratje in liberalci.

Politična moč centra v Nemčiji je od izpočetka sem v tem, ker je bil in je centrum stranka, naslonjena na ljudstvo. Bori se centrum za ljudske pravice. Tudi krščansko delavstvo se centra oklepa, tvori zvesto četo v njem, a stranka tudi delavstvo upošteva in ima ravno tako za delavske težnje in zahteve odprto roko in ne samo srca. Zato pa tudi socialni demokratje delavstva centrumu niso odtujili in prisega na stotisoče delavcev na centrumovo zastavo.

Centrum je vedno umeval, kako mogočni sredstvi tvorita za moč stranke organizacije in pa časopisje. Zadnje delo Windthorstovo, Ljudsko društvo nemških katoličanov, je zelo, zelo pospesilo našo organizacijo delavstva v Nemčiji, ki tvori dvoje mogočnih kril: katoliška delavska društva in strokovne delavske organizacije.

Visoko je cenil nepozabni voditelj nemških katoličanov v najhujših bojih katoličanov s protestansko svobodomiselnoprusaško Bismarckovo oholostjo pomen dobrega časopisja.

Zato je pa nemške katoličane nad vse razveselilo veselo poročilo, da je glasilo katoliških nemških delavcev »Westdeutsche Arbeiter-Zeitung«, poskočilo te dni na 200.000 naročnikov. 200.000 listov poleti vsak teden med delavstvo v zahodne nemške industrijske okraje.

200.000 naročnikov! Kako so to dosegli? Pred 13 leti še ni štel list celih 3000 naročnikov. Nekdo je takrat rekel, no, več naročnikov tudi imeli ne boste. Zdaj, čez 13 let, je 3000 naročnikov poskočilo na 200.000! Čudil bi se kdo, ki tam razmer ne pozna, kako li je bilo to mogoče izpeljati in čudil bi se še bolj, ko bi znal, da ima še vsak delavec poleg svoje priljubljene mu »Westd. Arbeiter-Zeitung« še glasilo svoje strokovne zveze, ki je tudi vsak teden dobi in da so skoraj vsi delavci tudi na katoliške dnevnik in tudi na nabožne liste naročeni.

Ampak v München Gladbachu se čisto nič ne čudijo, niso čisto nič presenečeni. Tistih par mož, ki tu študirajo, pišejo in trpe pa organizirajo, uče in shode pa socialne tečaje prirejajo, pripovedujejo, da dokler so od delavca

do delavca, od delavke do delavke naročnike pridobivali, niso zadovoljivo napredovali. Tu je udarila beseda: »Westdeutsche Arbeiter-Zeitung« morajo vsa delavska društva za vse svoje člane obvezno naročiti. Ni šlo hitro to naprej. Marsikje so morala društva članarino povišati, tu in tam je zato kdo odpadel, gobcev je bilo veliko, ampak ko so list obvezno uvedli, je pa tudi število članov po društvi poskočilo, z njimi vred je pa poskočil tudi nalog lista.

Sele leta 1904 so prva društva list obvezno uvedla. Od 17.000 naročnikov je število takoj na 27.000 poskočilo, leta 1905. je znašalo že 50.000, leta 1906. 70 tisoč, 1. januarja leta 1908. so dosegli nalog 100.000 in zdaj čez šest let že 200.000.

Čisto nič bi ne škodilo, če bi i pri nas glede na to nemške katoliške delavske organizacije posnemali.

»Westdeutsche Arbeiter-Zeitung« je ustanovil marca 1899 škofijski odbor zveze katoliških delavskih društev nadškofije v Kolinu. Namen se je stavil listu, da vzbuja med delavstvom zanimanje za versko in socialno vzgojo in da jih organizira. Radi resne vsebine začetkoma list ni bil priljubljen, a sčasoma se ga je delavstvo oklenilo, ker je izpoznalo, da kakor je življenje v tej solzni dolini resno, mora tudi pravi delavski list biti resen. Tekom let so priklopili listu primerne priloge, in sicer prilogo »Matie«, ki ima namen vzgajati otroke, otročji list, namenjen otrokom in četrtletna priloga za poglobljenje verskega življenja.

Prvi listov urednik je bil Giesberts, izučeni pivovarniški pomočnik. Ko je pa bil Giesberts izvoljen za državnega poslancu, je vodil in še vodi list delavec Joos, rojen Alzačan. Ta dva moža sta spravila list na tisto višino, na kateri se zdaj nahaja.

Jugoslovan. Strokovna Zveza.

Črna. Naši sociji pravijo, da se jim edinole za zboljšanje plače in delavskih razmer gre, gostilničar Krulec se pa hvali po Črni in Možici, da mu sodruugi prinesejo cel zaslužek. — Naši sociji pravijo, da nimajo nič proti veri, sodrug Kumer iz Helene pa si je dovolil tako bogokletski izraz, da spada vsaj par mesecev v luknjo, in drugi sodrug pravi, da postane vedno jezen, kadar vidi koga napraviti križ, tretji pa jezika, da ne bode prej dobro za delavce, preden ne bodo odpravili krščanstva. — Naši sociji lažejo po svetu o slovensko-nemški zvezi v Črni, vsak otrok v Črni pa ve, da so tukaj pri občinskih volitvah vsi Nemci in nemčurji volili rdeče odbornike v tretjem razredu, in vsak otrok ve, da so vsi rdeči odborniki volili nemškega župana in nemškega odbornika in nemški krajni šolski svet. Zato pa naši sodrugji sedaj bolj pišejo v »Arbeiterwille«, ker se bolj lahko lažejo, ko sta v Črni le dva izvoda tega lista, v »Rudarju« in »Zarji« so pa bolj tiho, ker tistih je še kakih 50 izvodov v Črni. Tako grobo se pa svojim bralcem ne upajo lagati... To so poštenjaki!

Črna. Zakaj je list »rumenih« delavcev ilustriran? Zato da ga člani rumene organizacije narobe ne držijo pri branju, ker zastopi ga tako skoraj nič, če ne, ker ne znajo čitati.

Črna. Člani rumene delavske organizacije so začeli nositi znake »Südmarkovcev«. O »Südmarki« je pisal dne 8. decembra 1909 »Linzer Volksblatt« pod zaglavjem: »Die neue Los von Rom Bank und Südmark«: »Die Südmark ist kein unparteiischer nationaler Schutzverein mehr, sondern hat sich in einen politischen Kampfverein gegen die Christlichsocialen vor allem aber in einen religiösen Kampfverein gegen die Katholiken umgewandelt. Die Beweise dafür sind evident. Welcher Katholik kann es noch mit seinem Gewissen vereinbaren, der Südmark weiterhin anzugehören? Welcher Katholik ist so charakterlos, daß er die Niederträchtigkeit, welche die Gelder der Katholiken zu deren eigenen Bekämpfung verwendet, ruhig zusehen könnte?...« In tako dalje... Südmark je tožila. Ko je pa nastopil urednik dokaz resnice, je Südmarka tožbo umaknila. Torej pripoznala, da je resnica, kar se ji očita v listu. — Sedaj se pa najdejo katoliški in sicer še slovenski delavci, katerih ni v dno duše sram, taka stremjenja s svojimi težko prisluženi krajarji podpirati. Res je »rumena« organizacija napravi iz svojih članov hinavce prve vrste, ki vse storijo, če le količkaj vidijo, da je njih podjetnikom všeč. Potem se pa čudijo, da duhovniki tem organizacijam nasproujejo in da se te organizacije vsi pametni delavci sramujejo, akoravno so skoraj vsi uradniki in predelavci zraven. Rumeni biti ali pa izdajalec delavstva je vseeno, čeravno zaenkrat k

strojem pride ali pa boljše stanovanje dobi. To so Judeževi groši.

Idrija. Računski sklepi mestne občine za leto 1913 so razposlani in se razlikujejo od lanskih v tem, da nimajo toliko kričečih kozlov in jim manjka datuma in podpisa, kar se opravičuje s tem, da še niso potrjeni. Ta izgovor sicer ne drži, podpisov manjka, ker so se bali kritike; sicer pa itak niso računov nikdar oni delali in pregledali, ki so jih oblastno podpisali. Na prvi pogled so spoznati, da deželni odbor pridno trebi, za kar smo mu jako hvaležni, a ga prosimo, naj bi še bolj trebil, ker je še sedaj razne »fehrtarije« več kot prav, opaziti. Skupni stroški vseh zakladov znašajo okroglo 162.000 kron; od tega odpade celih 43.000 kron za razne plače, dijaške podpore, ubožice, med katerimi jih je pa nekaj, ki za naše zadolžene razmere prevelike prispevke dobivajo. Dalje odpade okroglih 52.000 kron na amortizacijo in obresti; skupaj 95.000 kron, tako da ostane za splošne občinske zadeve, ki javnosti res koristijo, okroglih 67.000 kron, pa še v tem je nešteto »raznih« vsot za pavšale, knjige, drago kurjavo itd. Mesto, ki daje poldrugokrat več za plače, obresti in podpore, kakor za svoje lastne potrebe, je pač zaslužilo, da se mu proračun striže, zato še enkrat deželni odbor prosimo, da to svoje delo nadaljuje, dokler ne nastopijo bolj zdrave razmere. V posameznem pa je stališče tako (vpoštevamo le stroške): pisarniški pavšal, tiskovine, knjige (Slovenski Narod?) in drugo v skupnem znesku 1600 kron je odločno preveč; prav bi bilo pregledati, kaj se za ta denar kupi! Pri cestah in ulicah je bilo prav, da je red nastal; svoj čas je »žakelj cementa (posnemali so erar) veliko vlogo igral, danes se jim je dopovedalo, da to ne velja in sme občina le one objekte popravljati, ki so občinski last, zasebne stopnice, jarke, trotoarje in drugo naj pa gospodarjem prepusti. Električni pavšal je zrastle od 4200 K na 5400 K in še 2680 K za žarnice in omrežje, kar ni opravičeno, ker mora elektrarna omrežje sama vzdrževati, saj teče po njem tudi zasebni tok, ne samo občinski, in mesto po prvotni pogodbi itak samo žarnice kupuje, napeljava in omrežja se pa ne sme plačati. Javno perišče je veljalo 1565 K; ako je v tej svoti novo perišče za starim glediščem, potem škoda za stroške; stavba spada v — Kanomljo, ne v Idrijo, in je prav po eraričnem vzorcu narejena. Prispevek ubožnemu zakladu že na 16500 K, ostali prispevki pod b — e so pa sploh neopravičeni pri žalostnem stanju mestnih financ. Reálna kurjava je zrastle od proračunanih 3000 K na 4222 K; pri tem samo omenimo, naj gotovi krogi ne mislijo, da je mestna občina — konsum; saj se razumemo! Ako to ne pomaga, bomo pa drugače govorili, ker nam mokraški svetovni nazori slabo imponirajo, kakor nam liberalni niso. In kakor pri blagotvornih, bi bilo treba več pazljivosti pri stroških na razna učilišča in »razne stroške« pod naslovom 3, str. 11, ki znašajo kar 3200 K; občina marsikoga podpira, ki raje postopa, mesto da bi se učil, in po končanih študijah niti na službo ne misli. Z ustanovitvijo realke smo si toliko breme naložili, da je vsaka druga vsota; ki se v ta namen določi, nepotrebna in diši po »fehrtariji«. Stran 12: prezidava hiše št. 509 bi vprašali, kako je z železnimi travertami? Stran 16 imamo hranilne vloge, med njimi regulacijski načrt. Tu bi omenjali, da bi tudi brez načrta lahko izhajali, ako se bosta erar in mesto za stavbene predpise brigala; ako se jih zamerja, pa tudi načrti nič ne bodo pomagali, o tem naša oflikana Idrija najbolj jasno govori. (Glej stavbo Trček, ledenico Štravs, kolibo pred hišo št. 120, perišče za glediščem ob Nikovi, drvarnice na cestah itd. Med aktivni stran 18 je vsota 8193-62 srečno priromala v svoj kotiček; za tako srečno rešitev naj se solidarci naši popustljivo sti zahvalijo. Kaj pa vračanje neopravičenih mesečnih prispevkov?

Dol. Logatec. V nedeljo dne 10. maja smo ustanovili pri nas skupino Jugoslovanske Strokovne Zveze. Vabilu na ustanovni shod, na katerem nam je g. jurist Gosar na kratko razložil pomen Zveze, se je odzvalo do 50 delavcev, od katerih jih je polovico (24) takoj pristopilo. Upati je, da se bodo tudi ostali kmalu odločili za ta korak! Le korajžno na dan! Več ko nas bo, tembolj neodvisni bomo. — Eden novih članov.

Iz Tržiča. Najbogatejša blagajna v Tržiču je gotovo naših brihtnih socialdemokratov, ki vsebuje celih 16 vin., beri: šestnajst vinarjev. Bilo je pred časom nekaj več. Seveda naši rdeči bratci zdaj škripljejo z zobmi in jih je sram. Delavci in delavke! Proč od ljudi, ki tako gospodarijo z delavskim de-

narjem. Pristopajte k Jugoslovanski Strokovni Zvezi, ki vam nudi toliko ugodnosti in je denar naložen v najbolj zanesljivih denarnih zavodih. — Veliko preglavice dela tukajšnji požarni brambi odločitev, ali naj bi pristopili k deželni zvezi, ali naj ostanje še pri nazadnjaški liberalni zvezi. Vso akcijo vodita dva »šlosarja« Snoj in Ste-nove, oba pristna rdečkarja, ki jima je ljudski blagor deveta briga, »samo li klerikalcem ne! Tržičani, kje je Vaša samozavest? Nikar se ne pustite takim voliti, ki iz samega sovraštva do S. L. S. ne privoščijo svojim sobratom, da bi dobili, ako se ponesrečijo, kao podporo. Ali ni to nespametno? Da, še tudi to so čutili potrebno pri požarni brambi, da so napadli našega vrliga brata Jožefa Smoleja zaradi raznašanja »Naše Moči«. Ali ni to nesramno, neolika-no, kar zamorejo le še kake barabe? Le tako naprej, in požarna bramba bo dobila drugo ime!

Slovensko katoliško izobraževalno društvo »Kres« v Gradcu vabi na gledališko prireditve, v nedeljo, dne 17. maja 1914 v gledališki dvorani gosp. Mayr - Peyrimsky, Bürgergasse 3, II. nadstropje. — Začetek točno ob 4. uri popoldne. — Vstopnina: Sedeži I. vrste 1 K 20 vin., II. vrste 1 K, III. vrste 80 vin., IV. vrste 60 vin., stojišče 40 vin. Za uprizaritev te velike ljudske igre in za gledališko dvorano ima društvo velike stroške, zato vabi vljudno k obilni udeležbi odbor.

POROČILO ŠTAJERSKEGA DELAVSKEGA TAJNIŠTVA J. S. Z.

V nedeljo, dne 26. aprila, je priredilo štajersko okrožje J. S. Z. dva shoda. Dopoldne ob 9. uri se je vršil občni zbor skupine J. S. Z. v Leitersbergu pri Mariboru. Na občnem zboru je govoril okrožni predsednik J. S. Z. gospod Fr. Žebot. Popoldne pa se je vršil shod J. S. Z. pri Sv. Antonu v Slovenskih goricah, na katerem je govoril okrožni tajnik Vekoslav Zajc. Dne 10. maja pa se je vršila odborova seja J. S. Z. v Leitersbergu popoldne ob 4. uri. Popoldne istega dne ob 3. uri pa se je vršil sestanek pragarskih železničarjev v Cirkovcah, kjer se je tudi ustanovila isti dan J. S. Z.

Slovenjgradec. V nedeljo, dne 17. maja, ob 9. uri dopoldne se vrši shod J. S. Z. v Narodnem domu. Delavci, delavke, železničarji in drugi, vsi na shod! Govorit pride okrožni tajnik Vekoslav Zajc iz Maribora.

Fram. Na praznik Vnebohoda, dne 21. maja, se vrši shod J. S. Z. pri nas dopoldne po prvem svetem opravilu v cerkveni hiši. Delavci in delavke, vsi na shod! Govorit pride okrožni predsednik J. S. Z. gospod Franjo Žebot iz Maribora.

Kapfenberg. Na praznik Vnebohoda, dne 21. maja, se vrši shod J. S. Z. popoldne ob 1. uri pri gospodu Hamerlu. Delavci in delavke, vsi ta dan na shod! Govori okrožni delavski tajnik J. S. Z. Vek. Zajc iz Maribora.

Šoštanj. V nedeljo, dne 24. maja, se vrši shod J. S. Z. v cerkveni hiši zjutraj takoj po prvem svetem opravilu. Delavci, delavke in rokodelci, vsi na shod! Govornik pride iz Maribora.

Okno v svet.

Nesreča na morju. V Liverpool je pripeljal parnik Limerick 5 oseb, ki jih je rešil z ruskega parnika »Kometa« v Sredozemskem morju. Na Kometu se je izvršila eksplozija. Kapitan in osem potnikov je bilo ubitih, sedem nevarno poškodovanih oseb so rešili.

Vlom v gostilno. Pri Cösfeldu sta dva vlomilca vlomila v neko gostilno. Gostilničarjev oče je enega ustrelil, drugemu pa razbil s kopitom puške glavo.

Roosevelt se je oglasil. Bivši predsednik Zedinjenih držav, o katerem se je opetovano poročalo, da je najbrže ponesrečil, je zdaj iz Manaosa brzojavil ameriškanskemu naravoslovno - zgodovinskemu muzeju, da je s svojo ekspedicijo odkril dozdaj neznani največji pritok reke Madeire. Roosevelt je bil bolan, a je zopet ozdravel.

Izdajatelj in odgovorni urednik Miha Moškerc. — Tisk Katoliške Tiskarne.

Edina in najkrajša linija v Ameriko!
Samo 5 dni!
iz Hawre v New-York
francoska prekmorska družba.
Veljavne vozne liste (Sikarte) za francosko linijo iz Hawre v New-York in listke za povratek iz Amerike v staro domovino, po najnižji ceni
in brezplačna posušila daje samo
potovalna pisarna v Ljubljani, Dunajska cesta št. 18 v hiši »Kmetске posojilnice«
ED. ŠMARD

Poskusite

enkrat

„Pravi : Franck :
kavin pridatek“

s tovarniško znamko : kavin
mlinček : ter bodete našli, da
je svetovni sloves, katerega ta
izdelek uživa, povsem
opravičen.

Bogata zaloga ženskih ročnih del in zraven
spadajočih potrebščin.

F. Meršol Ljubljana
Mestni trg 18.
Trgovina z modnim in drobnim blagom.

Velika izbor vezantin, šipk, rokavio,
nogavio, otroške obleke in perila, pasov,
predpasnikov, žepnih robov, ovrta-
nikov, zavratno, volne, bombaža, su-
kanca itd.

Predtiskanje in vezenje monogramov in
vsakovrstnih drugih risb.

3-urno blago

Zamena cene

KUC

Zdravniško
priporočeno
kritvoreče vino, daje moč in zdravje.
Vzorec 4 steklenice 5 kg franko po
poštnem povzetju K 4-80.

Edina **BR. NOVAKOVIČ**
zaloga
veletrgovina vina, vermuta, mar-
sale, malage, konjaka, žganja itd.
LJUBLJANA.

Sladni čaj-zajtrk!

Kril 50% prihranka in okusen zajtrk, južna! dose-
žejo oni, ki namesto kave, čaja, kakao, sladne kave, pijejo
sladni čaj. Ako se ga uporablja pri dojenčkih namesto
moke za otroke, so otroške boleznij manj nevarne. — Je za po-
lovico cenejši. Dr. pl. Trnkóczyjev sladni čaj ima ime Sladin in
Moči. — Je vedno bolj priljubljen. Povsod 1/4 kg zavoj 60 vin.
Tudi pri trgovcih. Po pošti pošlje najmanj 5 zavojev
lekarinar Trnkóczy v Ljubljani. Ta lekarinar je svojih osem
otrok zredil s sladnim čajem. Glavne zaloge na Dunaju: le-
karne Trnkóczy: Schönbrunnerstrasse šte. 109,
Josefstädterstrasse šte. 26, Radetzkyplatz šte. 4.
V Oradeu: Sackstrasse šte. 4.

Priporočljiv zlasti za one, ki se čutijo bolje, slabše.
Za resničnost tega naznanila jamči s tukaj navedenih tvrdk
Trnkóczyjevih, istotako ugodne sodbe zavpajajo vrednih oseb.

„ZENIT“
Tovarne za asbestškrilj „ZENIT“
družbe z om. zavezo, Mor. Žumberk
dobavljajo najboljši in najcenejši
krouski materijal

Razširjajte med delavstvom Vaše glasilo
„Našo Moč“.

Lekarna „Pri kroni“ Mr. Ph. A. Bohinc
Ljubljana, Rimska cesta šte. 24.

Priporočajo se sledeča zdravila:
Balzam proti želodčnim bolečinam, steklenica 20 v.
Kapljice za želodec, izvrstno, krepljivo in slasi do
jedi pospešujoče sredstvo, steklenica 40 v.
Kapljice zoper želodčni krč, steklenica 40 v.
Posipalni prašek, proti ognjivanju otrok in proti po-
tenju nog, skatlica 50 v.
Ribje olje, steklenica 1 krono in 2 kroni.
Salicilni kolodij, za odstranitev kurjih oces in trde
kože, steklenica 70 v.
„Sladin“ za otroke, skatla 60 v.
Tinktura za želodec, odvajalno in želodec krepljivo
sredstvo, steklenica 20 v.
Trpočev sok, izvrstno pripomoček proti kašlju, ste-
klenica 1 krono.
Železnato vino, steklenica 2 kroni 60 v in 4 krono 80 v.

„Patnikel“ — Ameriko
Vateri takijo dobro, po ceni in
naestljivo potovati naj se obrnejo
Simona Hmeteksa
Ljubljani Kolobovorske ulice 20,
Balkonstr. Pojavila daje se brezplatno.

Največja in najstarejša
tovarna lončenih peči in
raznih lončenih izdelkov
Avgust Drelse, Ljubljana

Mnogokrat odlikovana.

Priporočajo se slavnemu
občinstvu in prečastiti du-
hovščini v naročila na
štedilna ognjišča
in peči

preproste in najfinejše, iz-
vršene v poljubnih moder-
nih barvah in vzorcih naj-
bolj strokovnjaški, solidno
in trpežno po najnižjih ce-
nah. Župniščem, samosta-
nom in šolam dovoljujem
znaten popust. Ilustrirani
ceniki so na razpolago.

A. & E. SKABERNÉ, Mestni trg šte. 10

Velika zaloga manufakturnega blaga, različno
sukno za moške obleke, volneno blago, kakor
ševjoti, popelin, delen, itd. za ženske obleke. —
Perilno blago, cefirji, kambriki, batisti v bogati
izbiri. Različno platno in šifona v vseh kakov-
nostih in širinah; potrebšine za krojače in šivilje.
Flanelaste in šivane odeje, različne preproge za
postelje, kakor tudi cele garniture. — Novosti
v volnenih in svilenih robcih in šalih. Namizni
prti, servijeti in brisalke iz platna in damasta.
Priznana nizke cene!

Posebni oddelek za pletenine in perilo. Vse
vrste spodnje obleke za ženske in moške, kakor:
srajce, hlače, krila, bodisi iz šifona ali pa tudi
pletene iz volne ali bombaža. — Največja izbira
v nogavicah v vseh barvah kakor tudi v vseh
velikostih za otroke. — Predpasniki najnovej-
ših krojev iz pisanega blaga, šifona, lista in
kleta. Stezniki ali moderci od najcenejših do naj-
finejših. Fini batistasti, platnjeni in šifonasti
žepni robci. — Zaloga gosjega perja in puha.
Vedno sveže blago!

Varstvena znamka.

Peter Kozina & Ko.
Tovarna čevljev v Tržiču,
Gorenjsko.

Najmodernejše podjetje monarhije.
Otvoril sem lastno prodajalno

Na drobno v Ljubljani Na debelo
Breg šte. 20 (Cojzova hiša).

Gričar & Mejač

Ljubljana, Prešernova ulica 9
priporočata svojo največjo zalogo
izgotovljenih oblek za gospode,
dečke in otroke.

Novosti v konfekciji za dame.

Solidno izdelane
dežnike in
solnčnike
priporočajo

po najnižjih cenah

L. Mikusch, Ljubljana,
Mestni trg št. 15.

Pozor, slovenska delavska društva!

Kupujte svoje potrebščine pri znani
in priporočljivi domači manufakturni
trgovini

Janko Češnik
(Pri Češniku) LJUBLJANA
Lingarjeva ulica - Stritarjeva ulica
v kateri dobite vedno v veliki izbiri
najnovejše blago za ženska in moška
oblačila.

Postrežba poštna in zanesljiva.

Svoji k svojim!

A. LUKIČ

Ljubljana, Pred Skofijo št. 19.

Konfekcijska trgovina

za dame, gospode, dečke in deklice
se najtopeje priporočajo.

IVAN JAX in SIN v Ljubljani,
Dunajska cesta 17

priporočajo svojo bogato zalogo raznovrstnih

voznih koles in
šivalnih strojev

= za rodbino in obrt. =

Najboljša, najsigurneja prilika za štedenje!

Ljudska Posojilnica

registrovana zadruga z neomejeno zavezo

v Ljubljani, Miklošičeva cesta št. 6

prilije, v lastni hiši, nasproti hotela „Union“ za frančiškansko cerkvijo

sprejema hranilne vloge in vloge v
tekočem računu, za katere jamčijo
ne samo njeni zadružniki, temveč tudi

cela dežela Kranjska

in jih obrestuje po

4 3/4 0/0

brez kakega odbitka, tako da sprejme vlož-
nik od vsakih vloženih 100 kron čistih
obresti 4.75 kron na leto. Stanje vlog je
bilo koncem marca 1913 čez 22 milijonov
kron. Za nalaganje po pošti so poštnohra-
nilnične položnice brezplačno na razpolago.

Načelstvo.